

TIPY PRO VYPRÁVĚNÍ PŘÍBĚHU

Následující zásady platí pro jakékoli vyprávění příběhu, ne jen pro biblickou lekci.

1. Co se děje v posluchači?

Umocněné a rozšířené „já“

(splynutí s osobami a situacemi příběhu)

a) Příběhy dělají dobře dětské duši

Setkávání se známou zkušeností, úzkost i radost prožívaná společně s oblíbeným „hrdinou“, vydechnutí po překonané krizi, neočekávaný prožitek odpuštění - to vše dělá lidské duši nesmírně dobře. Dítě pozoruje: nejsem to jenom já, kdo má problémy, je občas smutný, kdo je někdy zlý a potřebuje odpuštění...

b) Vyprávěná zkušenost se stává vlastní zkušeností

Prostřednictvím přehrávaných rolí se děti vyrovnávají se svým světem. Zpracovávají tak zkušenosti a podnikají vlastní kroky.

Při naslouchání příběhům jsou role prožívány a přehrávány ve fantazii posluchače (hraná role = spoluprožívaná radost, smutek, strach, smích, vítězství, porážka...).

Učení vztahům

Hravé vnímání životních zkušeností, nacvičování citu a obohacení řeči. Jak se vyrovnávám s hádkou a smířením, urážkou a odpuštěním, mírem a válkou, přátelstvím a láskou, pomocí a odpovědností...?

Příběhy mohou dětem pomoci orientovat se ve vlastních pocitech a hovořit o tom, co je v životě důležité.

2. Zásady pro vyprávění příběhů

Vyprávění není samoučelné, má sdělit určité poselství ⇒ stanov si cíl! - Co chci, aby se děti naučily?

a) Osoba účastníka

Vyprávění má mít osobu, která všechno vidí, vnímá, přemýšlí a táže se. Je účastníkem, který příběh prožívá. K ní se v příběhu hovoří, ona prožívá překvapení. A protože posluchač si takřka sám vlezl do její kůže, stává se sám účastníkem a poslouchá se zájmem.

Volba osoby účastníka spolurozhoduje o tom, který aspekt bude více zdůrazněn. Přitom je třeba mít na mysli cíl vyprávění. Co má proniknout k posluchači?

Příběh (např. o Bartimaiovi) mohu vyprávět:

- jako příběh diváka - vypravěče. Z tohoto zorného úhlu podává příběh Bible.
- jako příběh Bartimaiův (vyprávění v 1. osobě). Vypravěčem je sám Bartimaios, který přemýšlí, volá, žasne,...
- jako příběh obyvatele Jericha nebo jednoho z učedníků.

b) Vyprávět napínavě

U malých dětí vzbudíme napětí často pouhým odmlčením a prodlevou. Před očima dítěte vyvstává jeden obraz za druhým. Dítě visí vypravěči na ústech.

U větších dětí vyvolává napětí spíš samotný děj, tedy to, co se v příběhu odehrává. Zpracováním informací o pozadí a souvislostech můžeme příběh udělat ještě zajímavější a sdělit cenné poznatky (např.: jaké byly životní podmínky slepého člověka v tehdejší době atd.).

Nejde ovšem jen o napínavé vnější okolnosti, mnohem důležitější je vnitřní napětí příběhu.

Tip: zkus někdy vyprávět dětem dobře známý příběh z nějaké nezvyklé perspektivy. Uvidíš, že i známé příběhy dovedou ještě vzbudit napětí!

c) Vnitřní napětí

Posluchači i vypravěč prožívají příběh společně. Chvějí se, radují se, jsou napjati a nakonec si vydechnou. Jestliže sám hrdina příběhu prožívá překvapení, napětí z toho, co bude asi následovat, vzniká vnitřní napětí samo sebou.

Příklad: Slepý na okraji cesty tomu ani nechce věřit. „Jakže, on je opravdu u nás v Jerichu? On, od Boha slíbený Mesiáš, zachránce našeho národa?! To je moje příležitost! Musím se k němu dostat. Ale jak to zařídít? - Musím to zkrátka nějak zkusit!“

Bartimaios sebere všechnu odvalu a začne volat ze všech sil: „Ježíši, Synu Davidův, slituj se nade mnou!“ - Nic! Třeba mě v tom hluku tady ani vůbec neuslyší? Musím to zkusit znova...

3. Praktické tipy pro vyprávění

Základní pravidla

- a) používat krátké věty
- b) používat přímou řeč

Vnější podmínky

- děti sedí v kruhu nebo v řadách, ne u stolu (stoly tvoří „přehradu“ a ztěžují spolupráci.)
- udržovat s posluchači kontakt očima
- světlo (slunce), větrání, uspořádání místnosti, rušivý hluk... - vyloučili jsme rušivé faktory?

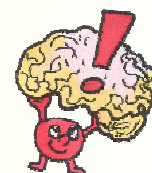
Vyprávět celým tělem

- vyprávět volně, nečíst
- vyprávět vestoje, ne vsedě
- modulovat hlas (ztlumit v úzkosti a napětí, zesílit v radosti...)
- používat gestikulace
- vžít se sám do příběhu (vklouznout do kůže účastníka: co si myslí, slyší, cítí, vidí...)

Žádný „zbožný ocas“

Všechno, co chci sdělit, musí být obsaženo přímo v příběhu - po jeho skončení pozornost okamžitě ochabuje a nikdo už neposlouchá.

Jen do toho - jenom cvik dělá mistra! 😊

